



Ida Karkoszka & Joos van Cleve? *Grzechy świata*

20.03.2024 godz. 18.00 – spotkanie z artystką Idą Karkoszką

Wstęp wolny, wejście na wydarzenie do Zamku Bramą Senatorską od Pałacu Ślubów, plac Zamkowy 6.

Zjawisko *fast fashion* jest problemem w krajowej i globalnej skali. Według szacunków ONZ przemysł modowy odpowiada za 8 do 10 proc. światowej emisji dwutlenku węgla, 20 proc. całkowitego zużycia wody na świecie i powstanie 8 proc. gazów cieplarnianych. W 2018 r. branża odzieżowa zużyła więcej energii niż transport lotniczy i morski razem wzięte. Nadprodukcja tekstyliów, 92 miliony ton rocznie, to już nie pełzająca, ale całą parą rozkręcona klęska żywiołowa. Bomby tykają w ukryciu i z dala od oczu zachodnich pepeków świata, na przykład na pustyni Atakama. To jedno z najszybciej rosnących składowisk ubrań na świecie. Odzież importowana z Japonii, Europy i Stanów Zjednoczonych przewożona jest do wolnocłowego portu, potem do stoisk La Quebradilla, największego marketu odzieżowego w Chile. To, czego nie uda się sprzedać, ląduje na pustyni. Niszczenie naturalnego krajobrazu to jeden problem, drugi, chyba ważniejszy, że dodatki chemiczne, które zawiera ta nie biodegradowalna odzież, są tak samo toksyczne, jak zużyte opony czy tworzywa sztuczne.

Alarm w tej kwestii wszczęli już dawno eko-aktywiści, działania podjęła część środowiska związanego z modą, promując modę vintage i rodzimych projektantów czy krajowe firmy odzieżowe. Zajęła się nim także Komisja Europejska. W 2022 roku opublikowano strategię na rzecz zrównoważonych tekstyliów, w której przewiduje się, że do 2030 r. wyroby włókiennicze wprowadzane na rynek europejski będą trwałe, wolne od substancji niebezpiecznych, produkowane z poszanowaniem praw społeczności, nadające się do recyklingu i w znacznym stopniu wykonane z włókien z niego pochodzących.

Najwspanialsze nawet plany urzędników wspierać musi jednak presja ze strony świadomego społeczeństwa. Nad rozniecieniem tego zaangażowania pochyla się w swojej twórczości m.in. **Ida Karkoszka**. Jej *Fashionistka* (2016-19) upstrzona metkami z najróżniejszych stron świata, bezbronna jak baranek prowadzony na rzeź, staje się w szerszym odbiorze metaforą ofiar grzechów TEGO świata. Dobry pasterz, który towarzyszył jej w antycznych posągach i chrześcijańskich kompozycjach gdzieś się zawieruszył. Wygląda na to, że obiecywane przez proroków (*Święty Jan Chrzyciel*, 1520) przyjsie Mesjasza wyprzedzić może apokaliptyczna eko-katastrofa.



Ida Karkoszka (ur. 1985) – dorastała w środowisku artystycznym, ale jej wczesne zainteresowania krążyły wokół nauk przyrodniczych, weterynarii i chirurgii. Ostatecznie ukończyła studia na Wydziale Rzeźby Akademii Sztuk Pięknych w Warszawie ale jej wcześniejsze zainteresowania zawodami, które dają realny wpływ na ratowanie życia, sprawiły, że jej cała dotychczasowa twórczość ma charakter aktywistycznej sztuki zaangażowanej. Tematem przewodnim pracy dyplomowej Karkoszki, wykonanej pod kierunkiem prof. Antoniego Janusza Pastwy w 2009 roku, był wizerunek konia i to właśnie wizerunki zwierząt stanowią główny motyw jej twórczości. Korzystając z tradycji europejskiej sztuki przedstawiającej Karkoszka, jako rzeczniczka i sojuszniczka świata zwierząt, przywołuje ich sylwetki tworząc narracje piętnujące masowe zjawiska systemowej władzy i przemocy skierowane przeciw naturze. Jej prace pokazywano między innymi w Muzeum Sztuki Nowoczesnej w Warszawie i Centrum Rzeźby Polskiej w Orońsku. Artystka brała udział w wystawach zbiorowych w Studio Cannaregio w Wenecji i w Centrum Marka Rothko w Daugavpils. Jej prace znajdują się w kolekcji British Museum i w kolekcjach prywatnych.

Święty Jan Chrzciciel – obraz przypisywany był **Joos'owi van Cleve** (ok. 1485-1540/41 Antwerpia) i datowany na 1520. Dendrochronologiczne badanie deski wskazuje na pocz. lat 40. XVI w. jako prawdopodobny czas powstania. Pomimo analogii jakie można znaleźć dla obrazu w dziełach mistrza, atrybucja taka nie jest właściwa. Część badaczy widzi w obrazie dzieło włoskie (Wenecja?) – przemawia za tym kompozycja, modelunek, kolorystyka, jednak budowa technologiczna świadczy o jego niderlandzkiej proveniencji. Obraz miał pierwotnie najpewniej znacznie większe wymiary (deska nie jest fazowana, jej grubość wynosi ok. 1,4 cm), co tłumaczyłoby nietypowy jak na dzieło niderlandzkie włoski charakter kompozycji z ujętą z bliska postacią.

Klucz w Zamku – cykl spotkań na żywo z polskimi artystkami i artystami w przestrzeni ekspozycyjnej Zamku. Podczas wydarzenia wybrane dzieło sztuki współczesnej, zestawione z muzealną kolekcją, wchodzi z nią w ciekawy i intrygujący dialog, ujawniając nieoczywiste na pierwszy rzut oka związki, inspiracje, zapożyczenia z minionych epok. To propozycja dla miłośników sztuki współczesnej, ale i tej dawnej, bo kluczem do zrozumienia „dzisiaj” jest „wczoraj”, także w sztuce. Spotkania prowadzi historyczka sztuki Monika Przypkowska / Zamek Królewski w Warszawie (mprzypkowska@zamek-krolewski.pl)

Pokaz rzeźby Idy Karkoszki *Fashionistka* (technika mieszana, 2016-19) **Galeria Arcydzieł w dniach 20 marca – 17 kwietnia 2024.**



EDUKACJA



EDUKACJA

